

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CIOCANA

mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, nr. 24/1,
Republica Moldova, MD-2044,
tel./fax (+373 22) 333 665; (022) 337 520
e-mail: jci@justice.md

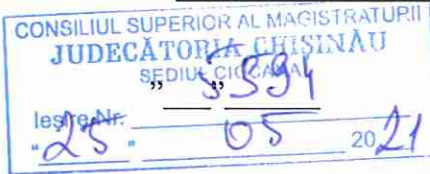
*Sediul specializat în examinarea cauzelor cu privire la activitatea
judecătorului de instrucție și în materie contravențională*

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
CIOCANA COURT OFFICE

Chisinau city, Mihail Sadoveanu street, nr. 24/1,
Republic of Moldova, MD-2044,
tel./fax (+373 22) 333 665; (022) 337 520
e-mail: jci@justice.md

*The Court Office specialized in the examination of the cases concerning
the activity of the investigative judge and in contraventional matters*

Curtea Constituțională

Mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu, 28 MD-2004

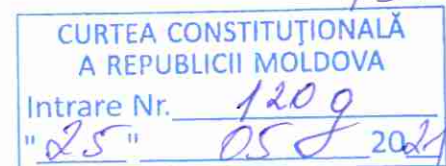
Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), Vă expediază excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității prevederilor conținute în *art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume "...Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale..."*, sub aspectul corespunderii cu prevederile art.4, art. 7, art. 8, art. 20, art. 21, art. 23, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Anexe:

- Sesizarea pe 22 file;
- Încheierea nr.13-3244/2021 din 27 aprilie 2021 pe 2 file;

Judecător

Victor Sandu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a)
și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume Sandu 2. Prenume Victor

3. Funcția: *Judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)*

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului.....

9. Tel.....

10. Fax

11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare vizează neconstituționalitatea prevederilor art. 132/5 alin.(7) din Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova(în continuare CPP).

Excepția de neconstituționalitate este ridicată în cadrul autorizării acțiunii de urmărire penală (cauza penală nr. 2018670164) de confirmarea respectării cerințelor legale la efectuarea măsurilor speciale de investigații: *interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice), purtate prin intermediul postului de telefonie mobilă*, acțiune solicitată de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Zgureanu, cauză aflată în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), Victor Sandu.

Conținutul prevederilor contestate este următorul:

Articolul 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, prevede că: ”...Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amîna, prin hotărîre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai tîrziu de momentul încetării urmăririi penale...”.

Astfel, consider că prevederile articolului menționat, contravine următoarelor prevederi din Constituția Republicii Moldova:

Art. 4 din Constituția RM, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”;

Art. 7 din Constituția RM, „Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”;

Art. 8 alin.(1) din Constituția RM, „ Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional”;

Art. 20 alin.(1) din Constituția RM., „Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

Art. 21 din Constituția RM., ”Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Art. 23 alin. (2) din Constituția RM., „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Art. 26 alin.(1) din Constituția RM. ,, Dreptul la apărare este garantat.”

Art. 54 din Constituția RM, ,, În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. Instanței de judecată i-a fost înaintat demersul, în cadrul cauzei penale nr. 2018670164, de confirmarea respectării cerințelor legale la efectuarea măsurilor speciale de investigații: *interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice), purtate prin intermediul postului de telefonie mobilă în privința persoanei bănuite de săvârșirea unei infracțiuni*, acțiune solicitată de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Zgureanu.

În motivarea demersului înaintat procurorul a menționat că, în conformitate cu prevederile art.132⁵ din CPP, și deoarece pe caz urmează să se efectueze măsuri speciale de investigații, precum și alte acțiuni de urmărire penală care urmează a se finaliza cu stabilirea adevărului pe caz și tragerea la răspundere a tuturor persoanelor implicate, aducerea la cunoștința posesorului postului de telefonie mobilă cu număr de SIM: *****, la moment utilizat de către cet. *****, a faptului că acesta a fost supus măsurilor speciale de investigații, ar periclita mersul anchetei și administrării probelor. Astfel, procurorul a solicitat amânarea aducerii la cunoștința persoanei vizate despre faptul că a fost supusă măsurilor speciale de investigație până la momentul finisării urmăririi penale.

Prin încheierea din 27 aprilie 2021, în acord cu prevederile art. art. 41, 132¹ – 132⁴, 132⁵, 132⁸, 132⁹, 303-306 Cod de procedură penală, instanța de judecată, a admis cererea procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Zgureanu și a constatat legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații în cauza penală nr. **2018670164** - interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice), cu amânarea informării abonatului despre faptul că în privința acestuia au fost efectuate măsuri speciale de investigație, dar nu mai târziu de momentul finisării urmăririi penale.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Excepția de neconstituționalitate se ridică în vederea exercitării controlului constituționalității prevederilor conținute în art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume "...Dacă prin ordonanță/incheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărîre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai tîrziu de momentul încetării urmăririi penale...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art. 4, art. 7, art. 8, art. 20, art. 21, art. 23, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Argumentăm aceste afirmații prin următoarele elemente de fapt și de drept.

Activitatea criminală, în diversitatea sa, se exteriorizează prin diferite forme, care rezultă din caracterul infracțiunilor și gradul prejudiciabil al acestora. De regulă comiterea infracțiunilor, în special celor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, este un proces îndelungat care parcurge mai multe etape care constau în elaborarea planului infracțiunii, realizarea acțiunilor pregătitoare, asigurarea posibilităților de ascundere și distrugere a urmelor infracțiunii și de plecare a făptuitorilor de la locul faptei. În asemenea situație este evidentă necesitatea adoptării unui cadru juridic adecvat, orientat spre apărarea intereselor statului, a securității și integrității teritoriale a acestuia, a tuturor formelor de proprietate și pentru asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de orice atitudine criminală.

Astfel, cadrul juridic trebuie să reglementeze minuțios particularitățile activității orientate nemijlocit spre depistarea, prevenirea și combaterea criminalității. Activitatea respectivă constă în utilizarea unor metode, mijloace și forțe specifice, prin aplicarea cărora, în anumite condiții, are loc o imixtiune în viața privată a persoanelor. Totuși, remarcăm că această imixtiune este o necesitate obiectivă, dictată de câțiva factori, și anume: specificul criminalității grave, deosebit de grave și excepțional de grave și imposibilitatea sau gradul sporit de dificultate al investigării categoriilor respective de infracțiuni fără aplicarea unor măsuri speciale.

De menționat că, urmărirea penală urmează să se efectueze în termene rezonabile. Această condiție generală a urmăririi penale instituită în art. 259 CPP derivă din exigențele art. 6 paragr. 1 CEDO, dar și din principiile înscrise în art. 19 și 20 CPP.

Potrivit art.19 alin. (1) CPP, *Orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil (s.a.), de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod.* Iar art. 20 CPP RM instituie criteriile care ar permite a constata dacă termenul rezonabil este respectat, fiind inspirate din jurisprudența CtEDO.

În altă ordine de idei, evoluția fenomenului criminal implică necesitatea adoptării unor măsuri speciale care ar permite organelor de ocrotire a dreptului și serviciilor speciale să răspundă adecvat provocărilor și amenințărilor cărora sunt expuse valorile și relațiile sociale ocrotite de lege, precum și atentatelor asupra acestora. Combaterea eficientă a criminalității

este imposibilă fără utilizarea de către autoritățile abilitate a unui arsenal de măsuri, mijloace și metode speciale, aflate în limitele procesului penal și care poartă, de regulă, caracter ascuns. Specificul măsurilor, mijloacelor și metodelor speciale constă în faptul că acestea limitează drepturile și libertățile constituționale, dar fără aplicarea lor depistarea, prevenirea și contracararea criminalității, în special a celei grave, deosebit de grave și excepțional de grave ar deveni cu mult mai puțin eficientă.

Totodată activitatea specială de investigații permite nu numai depistarea infracțiunilor în curs de pregătire, dar și asigură un cadru legal adecvat pentru a realiza măsurile speciale necesare în vederea curmării și prevenirii comiterii lor. De asemenea, prin intermediul activității speciale de investigații, devine posibilă constatarea deplină a circumstanțelor infracțiunii, motivelor care au condus la săvârșirea ei, precum și obținerea unor date de valoare probatorie, care ar asigura probarea vinovăției făptuitorilor potrivit participației la comiterea faptei.

Se va menționa că aspectele reglementării juridice a activității speciale de investigații, în general, și a măsurilor speciale de investigații, în special, au devenit subiecte sensibile de discuție atât pentru mediul academic, cât și pentru practicienii cu atribuții de execuție sau control în acest domeniu de activitate.

Potrivit art. 132¹ CPP, (1) Activitatea specială de investigații reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/sau secret efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale numai în condițiile și în modul prevăzute de prezentul cod.

(2) Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor;

2) există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de lege;

3) acțiunea este necesară și proporțională cu restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Potrivit art. 132⁴ alin. (7) CPP, Măsura specială de investigații se dispune pe o perioadă de 30 de zile cu posibilitatea de a fi prelungită întemeiat pînă la 6 luni, cu excepțiile stabilite de prezentul cod. Fiecare prelungire a duratei măsurii speciale de investigație nu poate depăși 30 de zile. Dacă termenul de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații a fost prelungit pînă la 6 luni, este interzisă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații pe același temei și asupra aceluiași subiect, cu excepția utilizării agenților sub acoperire sau apariției circumstanțelor noi, a cercetării faptelor legate de investigarea crimei organizate și finanțării terorismului, precum și a căutării învinutului.

Art. 132⁵ CPP prevede consemnarea măsurilor speciale de investigații, (1) Ofițerul care efectuează măsurile speciale de investigații întocmește un proces-verbal pentru fiecare măsură efectuată, în care consemnează:

1) locul, data și ora începerii și finisării măsurii speciale de investigații;

2) funcția, numele și prenumele subiectului care întocmește procesul-verbal;

3) numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la efectuarea acțiunii, iar dacă este necesar, adresele lor, obiectiile și explicațiile acestora;

4) descrierea detaliată a faptelor constatate, precum și a acțiunilor întreprinse în cadrul efectuării măsurii speciale de investigații;

5) mențiunea privind efectuarea, în cadrul realizării măsurii speciale de investigații, a fotografierii, filmării, înregistrării audio, utilizarea mijloacelor tehnice, condițiile și modul de aplicare a lor, obiectele față de care au fost aplicate aceste mijloace și rezultatele obținute.

(2) La procesul-verbal se anexează, în plic sigilat, purtătorul material de informații care conține rezultatele măsurilor speciale de investigații.

(3) Procesul-verbal și purtătorul material de informații se anexează la cauza penală.

(4) La încetarea măsurii speciale de investigații sau la solicitarea procurorului ori a judecătorului de instrucție, ofițerul de investigații care a efectuat măsura transmite acestuia procesul-verbal, la care se anexează toate materialele acumulate la efectuarea măsurii speciale de investigații.

(5) În cazul în care constată că măsura s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor ordonanței/încheierii de autorizare, procurorul sau judecătorul de instrucție declară nul procesul-verbal și dispune prin ordonanță/încheiere nimicirea imediată a purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații.

(6) În cazul în care constată că prin acțiunile întreprinse ofițerul de investigații a încălcat vădit drepturile și libertățile omului, procurorul sau judecătorul de instrucție declară nule măsurile întreprinse și sesizează autoritățile competente. Ordonanța procurorului se atacă la procurorul ierarhic superior. Încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă. La examinarea legalității efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție examinează modul de desfășurare a măsurii, respectarea condițiilor și temeiurilor în baza cărora s-a dispus măsura specială de investigație.

(7) Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale.

(8) Din momentul informării prevăzute la alin.(7), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să ia cunoștință de procesul-verbal privind efectuarea măsurii speciale de investigații și de purtătorul material de informații, precum și de ordonanța procurorului sau încheierea judecătorului de instrucție cu privire la legalitatea măsurii efectuate.

(9) Judecătorul de instrucție poate dispune, prin încheiere motivată, folosirea datelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală în alta doar dacă infracțiunea săvârșită este de același gen sau în privința infracțiunilor de terorism, crimă organizată sau infracțiunilor ce atentează la securitatea statului, dar nu mai târziu de 3 luni din momentul obținerii informației.

(10) După examinare, datele sau informațiile obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații care nu constituie obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, dacă nu sînt folosite în alte cauze penale potrivit alin.(9), se arhivează la judecătorul de instrucție în locuri special amenajate, cu asigurarea

confidențialității, o copie fiind remisă procurorului. Judecătorul de instrucție ori completul de judecată poate solicita, din oficiu sau la solicitarea părților, datele sigilate dacă există probe noi din care rezultă că o parte dintre acestea privesc fapta ce formează obiectul cercetării.

(11) După un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii, informațiile obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sînt distruse de către procuror în baza încheierii judecătorului de instrucție, care întocmește un proces-verbal în acest sens.

Art. 132⁹ CPP prevede efectuarea și certificarea interceptării și înregistrării comunicărilor, (1) Interceptarea și înregistrarea comunicărilor se efectuează de către organul de urmărire penală sau de către ofițerul de investigații. Asigurarea tehnică a interceptării comunicărilor se realizează de către autoritatea abilitată prin lege cu asemenea atribuții, utilizîndu-se mijloace tehnice speciale. Colaboratorii subdiviziunii din cadrul instituției autorizate prin lege, care asigură tehnic interceptarea și înregistrarea comunicărilor, precum și persoanele care efectuează nemijlocit ascultarea înregistrărilor, ofițerii de urmărire penală și procurorul sînt obligați să păstreze secretul comunicărilor și poartă răspundere pentru încălcarea acestei obligații.

(2) Pentru asigurarea interceptării și înregistrării comunicărilor, organul de urmărire penală sau procurorul prezintă organului abilitat prin lege extrasul din încheierea judecătorului de instrucție, autentificat de către acesta, privind dispunerea efectuării interceptării comunicărilor. Scrisoarea de însoțire a extrasului din încheierea judecătorului de instrucție va conține o mențiune privind preîntîmpinarea persoanei care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații despre răspunderea penală. Extrasul din încheiere trebuie să conțină denumirea instanței și numele judecătorului de instrucție, data și ora emiterii încheierii, datele privind examinarea demersului procurorului pentru autorizarea efectuării măsurii, datele de identificare ale abonatului sau ale unității tehnice prin intermediul căreia se poartă comunicările ce urmează a fi interceptate, durata interceptării, persoana sau organul de urmărire penală responsabil de executarea încheierii, semnătura judecătorului de instrucție și ștampila instanței de judecată.

(3) În cazul în care în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor poate fi obținută și altă informație, cum ar fi date de identificare ale abonaților sau persoanelor care au purtat comunicări cu subiectul interceptării și localizarea acestora, precum și alte date, judecătorul de instrucție poate dispune în încheierea de efectuare a interceptării comunicărilor și obținerea acestor informații.

(4) Subdiviziunea tehnică a organului abilitat prin lege să efectueze interceptarea și înregistrarea comunicărilor transmite organului de urmărire penală semnalul comunicărilor interceptate și alte informații indicate în extrasul din încheierea judecătorului de instrucție în regim de timp real, fără a efectua înregistrarea acestora.

(5) Informația obținută în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor poate fi ascultată și vizualizată în regim de timp real de către organul de urmărire penală și procuror.

(6) Informația obținută în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor se transmite, de către subdiviziunea tehnică care a efectuat interceptarea comunicărilor, ofițerului de urmărire penală sau procurorului pe purtător material de informații împachetat, sigilat cu ștampila subdiviziunii tehnice și cu indicarea numărului de ordine al purtătorului material.

(7) În termen de 24 de ore după expirarea termenului de autorizare a interceptării, organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul întocmește la finele fiecărei perioade de autorizare, un proces-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor.

(8) Procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor trebuie să conțină: data, locul și ora întocmirii, funcția persoanei care a efectuat măsura specială de investigații, numărul cauzei penale în cadrul căreia s-a efectuat măsura specială, mențiunea cu privire la ordonanța procurorului și încheierea judecătorului de instrucție privind autorizarea măsurii speciale, datele de identitate și de identificare tehnică ale subiectului ale cărui comunicări au fost interceptate și înregistrate, perioada în care s-a efectuat interceptarea comunicărilor, mențiunea privind utilizarea mijloacelor tehnice, alte informații relevante obținute în urma interceptării și înregistrării comunicărilor referitoare la identificarea și/sau localizarea unor subiecți, cantitatea și numărul de identificare al purtătorilor materiali pe care a fost înregistrată informația, numărul de comunicări stenografiate. La procesul-verbal se anexează stenograma comunicărilor care au importanță pentru cauza penală.

(9) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sînt cunoscute, ale căror comunicări sînt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și persoana pe care o apără. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcîndu-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia.

(10) Comunicările interceptate și înregistrate se redau în limba în care a avut loc comunicarea. În cazul în care comunicarea a avut loc într-o altă limbă decît cea de stat, comunicarea se traduce în limba în care se desfășoară procesul penal de către un traducător autorizat.

(11) La sfîrșitul perioadei autorizate pentru interceptarea și înregistrarea comunicării, organul de urmărire penală prezintă procurorului procesul-verbal al interceptării și suportul în original pe care a fost înregistrată informația.

(12) Procurorul, după verificarea corespunderii conținutului procesului-verbal și a stenogramelor cu conținutul înregistrărilor, prin ordonanță, decide asupra pertinentei acestora pentru cauza penală și dispune care comunicări urmează a fi transcrise pe un suport aparte.

(13) Comunicările interceptate și înregistrate se vor păstra integral pe suportul inițial prezentat organului de urmărire penală de către subdiviziunea tehnică. Acest suport se va păstra la judecătorul de instrucție care a autorizat măsura specială de investigații.

(14) Comunicările interceptate și înregistrate care au fost stenografiate de către organul de urmărire penală și au fost apreciate de către procuror ca fiind pertinente pentru cauza penală se transcriu de către subdiviziunea tehnică din cadrul organului de urmărire penală pe un suport aparte, care se anexează la materialele cauzei penale și se păstrează la procurorul care conduce urmărirea penală.

(15) În termen de 48 de ore de la finisarea perioadei de autorizare a interceptării și înregistrării, procurorul prezintă judecătorului de instrucție procesul-verbal și suportul în original pe care au fost înregistrate comunicările. Judecătorul de instrucție se expune printr-o încheiere asupra respectării cerințelor legale la interceptarea și înregistrarea comunicărilor de către organul de urmărire penală și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnînd persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea

informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală.

Autorul sesizării va menționa că după expirarea perioadei autorizate de efectuare a măsurii speciale de investigații (conform art. 132⁴ alin. (7) CPP), urmează ca măsurile speciale de investigații să fie consemnate. Totodată art. 132⁹ CPP prevede efectuarea și certificarea interceptării și înregistrării comunicărilor. Astfel, în termen de 48 de ore de la finisarea perioadei de autorizare a interceptării și înregistrării, procurorul prezintă judecătorului de instrucție procesul-verbal și suportul în original pe care au fost înregistrate comunicările. Judecătorul de instrucție se expune printr-o încheiere asupra respectării cerințelor legale la interceptarea și înregistrarea comunicărilor de către organul de urmărire penală și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnând persoanele responsabile de nimicire.

În cadrul examinării demersului privind verificarea respectării cerințelor legale la interceptarea și înregistrarea comunicărilor de către organul de urmărire penală, dacă de către judecătorul de instrucție se constată că măsura s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor ordonanței/incheierii de autorizare, procurorul sau judecătorul de instrucție declară nul procesul-verbal și dispune prin ordonanță/incheiere nimicirea imediată a purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații.(art. 132⁵ alin.(5) CPP coroborare cu art. 132⁹ alin.(15) CPP).

Astfel, autorul sesizării va menționa că dacă de către judecătorul de instrucție nu se constată că măsura s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor ordonanței/incheierii de autorizare, atunci toate comunicările interceptate și înregistrate se vor păstra integral pe suportul inițial la judecătorul de instrucție care a autorizat măsura specială de investigații.

Totodată, dacă prin ordonanță/incheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale.

Se va menționa că și *Legea cu privire la activitatea specială de investigații* prevede dreptul fiecărei persoane care a fost supusă măsurii speciale de investigație de a fi informată despre aceasta.

Potrivit art. 4 alin. (1) din *Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012*, Orice persoană supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să fie informată, după efectuarea acesteia, de către procuror sau de către judecătorul de instrucție care a autorizat măsura dacă aceasta nu a atras dispunerea unei alte măsuri speciale de investigații(aceasta fiind unica excepție indicate în lege).

Potrivit art. 22 alin. (6,7) din *Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012*, în cazul în care se constată, prin ordonanță, legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Din momentul informării, prevăzută la alin.(6), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să ia cunoștință de procesul-verbal privind efectuarea

măsurii speciale de investigații și de ordonanța procurorului cu privire la legalitatea măsurii efectuate.

Deci autorul sesizării va menționa că, conducându-se de art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, judecătorul poate amâna momentul informării persoanei despre activitatea specială de investigație efectuată în privința sa, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale.

Totodată legea nu prevede expres motivele pentru care judecătorul poate amâna informarea despre interceptare. Astfel în practică există multe cazuri în care persoana este informată cu întâzieri semnificative.

Libertatea individuală, ca drept fundamental al omului, are o legătură indisolubilă cu materia penală. De aceea, se impune analiza posibilelor interferențe între libertatea individuală și alte drepturi și libertăți fundamentale, analiză ce urmează a fi cantonată în zona de aplicabilitate a limitelor legitime ale libertății individuale.

Nefiind drepturi absolute, modalitatea de realizare a altor libertăți ori drepturi fundamentale afectează intrinsec și modul de exercitare a secretului vieții intime familiale și private.

Așa fiind, urmează a fi analizate deopotrivă consecințele atunci când se abuzează de exercitarea drepturilor omului și atunci când se încalcă drepturile omului.

Astfel, art. 8 par. 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale admite amestecul unei autorități publice în exercitarea dreptului la respectarea vieții private și familiale a persoanei, a domiciliului său și a corespondenței sale, în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă reprezintă o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale.

Totodată dispozițiile actuale conținute în art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, prezintă o problemă de constituționalitate având în vedere că ”judecătorul poate amâna momentul informării persoanei despre măsurile speciale de investigație, ”... dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...”, termenul sintagmei având un caracter abstract în timp.

Astfel se va menționa că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a stabilit că durata rezonabilă a unei proceduri trebuie apreciată în funcție de circumstanțele cauzei și cu ajutorul următoarelor criterii: *complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și cel al autorităților competente, precum și miza litigiului pentru cel interesat (e.g. a se vedea Nakhmanovich v. Rusia, 2 martie 2006, § 95; Holomiov v. Moldova, 7 noiembrie 2006, § 137; Hajibeyli v. Azerbaidjan, 10 iulie 2008, § 50; Cravcenco v. Moldova, 15 ianuarie 2008, § 44; Matei și Tutunaru v. Moldova, 27 octombrie 2009, § 55; Panzari v. Moldova, 29 septembrie 2009, § 31; Chiarello v. Germania, 20 iunie 2019, § 45) 9.*

Este de apreciat că dispozițiile actuale conținute în art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, reprezintă o ingerință în dreptul de acces la justiție (art. 20 din Constituție) și în dreptul la apărare (art. 26 din Constituție) dar și îngrădirea persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle (art. 23 din Constituție).

Inconsecvența reglementărilor juridice conținute în art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, prin amânarea informării persoanei despre măsurile speciale de investigație efectuate în privința sa nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale nu poate fi justificată prin prisma art. 54 din Constituție și contravine art.art. 20, 23 și 26 din

Constituție, având în vedere că urmărirea penală reieșind din cele menționate anterior poate fi și suspendată ce impune nelimitarea în timp a persoane supravegheate sau interceptate de a avea acces la materialele urmăririi penale, chiar dacă măsurile de urmărire penală pe acel caz nu se efectuează. Suspendarea poate dura ani, și chiar decenii.

Apreciind termenii procedurali în coraport cu art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, la caz se constată că cauza penală examinată și aflată în procedura Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a fost pornită la 19 iunie 2018, iar măsuri speciale de investigație au fost efectuate și în anul 2021.

Astfel, autorul sesizării va menționa prezența probabilității că până la sfârșitul urmăririi penale, acuzarea a mers pe o pistă greșită sau nu a investigat eficient cauza, ceea ce determină deseori încălcarea serioasă a drepturilor persoanelor vizate. Din aceste considerente, limitarea accesului de a fi informat cu privire la măsurile speciale de investigație efectuate în privința persoanei reprezintă în mod clar o ingerință în drepturile garantate de art. art. 20 și 26 din Constituție.

Scopul art.art. 20 și 26 din Constituție este de a oferi o protecție juridică împotriva încălcării drepturilor, oricare ar fi acestea, inclusiv pentru accesul la informație cu privire la măsurile speciale de investigație efectuate sau redresarea situației. Nu poate exista o protecție adecvată fără un acces suficient la informația care ar permite recurgerea eficientă la protecția judiciară. Directiva 2012/29/UE, în p. 9 în fine al Preambulului, menționează expres că dreptul la informarea victimei unei infracțiuni asigură dreptul de acces la justiție. Același fapt rezultă și din Directiva 2012/13/UE, care se referă la dreptul la informare al apărării în cadrul procedurilor penale. Ambele aceste directive menționează în mod expres că acest drept la informare există și până la finalizarea urmăririi penale. Prin urmare, art.art. 20 și 26 din Constituție sunt aplicabile.

Art. 20 alin. 2 din Constituție este formulat în termeni imperativi și nu admite limitarea dreptului de acces la justiție. În situații excepționale, dreptul de acces la justiție poate suferi limitări implicite (a se vedea decizia CtEDO în cauza Amihalachioaie c. Moldovei). Totuși, aceste limitări trebuie temeinic justificate, în termenii art. 54 din Constituție, adică să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporțională scopului legitim urmărit.

Confidențialitatea urmăririi penale este prevăzută de CPP, adică este prevăzută de lege. CPP nu menționează clar care este scopul confidențialității urmăririi penale. Nedivulgarea unor informații la faza urmăririi penale poate contribui la acumularea probelor și identificarea persoanelor ce au comis infracțiunile. Urmează a fi stabilit dacă este asigurată o balanță echitabilă între acest scop legitim și posibilitatea persoanelor implicate în cauza penală de ași apăra drepturile.

Confidențialitatea urmăririi penale se aplică tuturor urmăririlor penale în temeiul legii. Orice limitări de blanșetă ce aduc atingere drepturilor omului trezesc discuții legitime cu privire la proporționalitatea lor. În cadrul urmăririi penale pot fi accesate practic orice informații despre persoană, ea poate fi supravegheată. Confidențialitatea quasi-absolută a urmăririi penale din Republica Moldova, având în vedere consecințele pe care urmăririle penale le au asupra drepturilor omului, nu este justificată.

Restricția persoanelor supuse la măsurile speciale de investigații de a avea acces la materialele măsurilor speciale de investigații deja efectuate poate fi aplicată până la terminarea urmăririi penale. O asemenea limitare ar putea fi justificată, pentru o anumită perioadă de

timp, în cazul demarării investigațiilor speciale, sau în cazul investigațiilor deosebit de complexe, însă nu fără a fi indicat un termen concret.

Autorul sesizării va menționa că conform *art. 132⁴ alin. (7) CPP*, Măsura specială de investigații se dispune pe o perioadă de 30 de zile cu posibilitatea de a fi prelungită întemeiat pînă la 6 luni. Dacă termenul de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații a fost prelungit pînă la 6 luni, este interzisă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații pe același temei și asupra aceluiași subiect, cu excepția utilizării agenților sub acoperire sau apariției circumstanțelor noi, a cercetării faptelor legate de investigarea crimei organizate și finanțării terorismului, precum și a căutării învinutului.

Totodată, conform *art. 4 alin. (1) din Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012*, Orice persoană supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să fie informată, după efectuarea acesteia, de către procuror sau de către judecătorul de instrucție care a autorizat măsura dacă aceasta nu a atras dispunerea unei alte măsuri speciale de investigații(aceasta fiind unica excepție indicate în lege).

Astfel, termenul de amânare a informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații poate fi nu mai târziu de momentul încetării altei măsuri speciale de investigații autorizate în baza primei măsuri special autorizate(care poate dura cel mult 6 luni).

Autorul sesizării va menționa că odată ce va fi amânat termenul informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații pe perioade concrete (cât se derulează o altă măsură specială de investigații- maxim 6 luni), organul de urmărire penală nu va fi limitat în posibilitatea de a solicita repetat amânarea termenului informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații în cazul în care măsurile speciale de investigații autorizate anterior au atras dispunerea unei altor măsuri speciale de investigații.

Astfel, prin stabilirea expres de către legiuitor a termenilor de amânare a informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații, vor fi contracarate eventualele abuzuri comise la efectuarea activităților speciale de investigații.

În hotărârea nr. 10/2016, Curtea Constituțională a menționat că „dreptul de acces la justiție impune legislatorului obligația de a acorda oricărei persoane toate posibilitățile pentru a accede la instanța de judecată și a asigura efectivitatea dreptului de acces la justiție prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat” (para. 43). În hotărârea nr. 16/1998, Curtea Constituțională a menționat că „pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi.”. În hotărârea 113g/2018, Curtea Constituțională a admis, în principiu, că limitarea accesului la materialele cauzei penale aduce atingerea dreptului la apărare.

Faptul că dreptul de a fi informat cu privire la măsurile speciale de investigație efectuate în privința persoanei este acordat la sfârșitul urmăririi penale ar putea să nu fie suficient pentru a asigura un proces echitabil sau apărarea efectivă a accesului la justiție.

Astfel, fără acces la informații nu pot fi contestate în niciun fel eventualele abuzuri comise la efectuarea activităților speciale de investigații.

Se va menționa că CPP nu prevede termene limite pentru urmărirea penală. CPP nu preveni nici că confidențialitatea urmăririi penale decade după o anumită perioadă de timp. CPP nu prevede nici mecanisme eficiente de contracarare a tergiversării urmăririi penale de către organul de urmărire penală. În practică, organul de urmărire penală poate efectua

urmărirea penală ani la rând, iar procurorul nu este obligat să transmită cauza în judecată sau să claseze cauza penală. Fără informarea cu privire la măsurile speciale de investigație efectuate în privința persoanei, nu este posibil nici de probat în mod convingător că procurorul tergiversează urmărirea penală sau că nu întreprinde anumite măsuri de urmărire penală, pentru a cere accelerarea urmăririi penale.

Esențial de menționat Reglementările Uniunii Europene de asemenea vin în susținerea acestei excepții. Directiva 2012/13/UE sugerează că: "...(IV) Restricționarea accesului trebuie limitată în timp. Ea nu ar trebui să dureze mai mult decât absolut necesar;..."

Prin urmare conținutul actual al art. 132/5 alin.(7) CPP restricționează persoana de a avea acces la informația cu privire la măsurile speciale de investigații efectuate în privința sa.

Sistemul actual de urmărire penală de facto oferă un credit de încredere nelimitat organului de urmărire penală, plecând de la prezumția că acesta nu va comite abuzuri și va respecta întocmai drepturile participanților de proces.

Totodată instanța va menționa că în hotărârea CC pe marginea excepției 33g/2016, în para.57, 58, s-a menționat următoarele în privința termenilor procedurali:

"57. Curtea reține că normele juridice care reglementează măsura liberării provizorii sub control judiciar trebuie să respecte anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar neindicarea termenului pentru care aceasta poate să fie aplicată determină o stare de incertitudine juridică.; 58. Curtea menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat în art. 23 din Legea fundamentală, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile."

Totodată potrivit paragrafului 62, 70, 71 al aceleiași decizii s-a menționat că:

"62. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligentă, în special în partea ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei (cauza Nakhmanovich c. Rusiei, hotărârea 2 martie 2006, § 89, cauza Hajibeyli c. Azerbaidjanului, hotărârea 10 iulie 2008, § 51)."

"70. Curtea reține că neindicarea termenului de aplicare a măsurii liberării provizorii sub control judiciar constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.; 71. În acest context, Curtea reține că, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, eo ipso, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Curtea Constituțională, potrivit art. 134 din Legea fundamentală, garantează supremația Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția."

Totodată se va menționa, Curtea accentuează în cauza Klass v. Germany că, s-a procedat deja la examinarea întrebării dacă un reclamant poate să adreseze o cerere instituțiilor Convenției, vizavi de măsurile secrete de urmărire, fără a fi în posibilitatea de a concretiza măsurile în special care l-au afectat. Curtea a recunoscut următoarele: "...eficacitatea (l'effet utile) Convenției, în aceste circumstanțe, implică posibilitatea de a avea acces la Comisie. În caz contrar, eficiența mecanismului executoriu al Convenției ar

putea fi realmente atenuat. Prevederile procedurale ale Convenției, reieșind din ideea că instituțiile Convenției sunt destinate protecției unui individ, urmează să fie aplicate într-o manieră care ar servi intereselor de a crea un sistem eficient al cererilor individuale. Curtea prin urmare acceptă că o persoană poate, în anumite condiții, să pretindă de a fi victima unei violări prin existență certă a unor măsuri secrete sau a legislației care le permite, fără a presupune că astfel de măsuri în fapt i-au fost aplicate. Condițiile relevante se vor determina în fiecare speță în raport cu dreptul ori drepturile din Convenție încălcate, la fel și caracterul secret a măsurilor, și în dependență de conexiunea între reclamant și aceste măsuri. ... Curtea accentuează, acolo unde urmărirea secretă a instituțiilor statului rămâne necunoscută persoanelor supuse controlului, circumstanța conduce la ideea existenței inevitabile a unei asemenea urmăriri, și aplicarea extensivă a Articolului 8 poate fi redusă la zero. În această situație există probabilitatea că un individ să fie tratat într-o manieră contrară Articolului 8, sau să fie privat de dreptul conferit de acest Articol, fără să fie în cunoștință de cauză și prin urmare să fie în imposibilitate de a obține o remediere atât la nivel național așa și în fața instituțiilor Convenției. ... Curtea găsește inacceptabil că asigurarea beneficiului dreptului garantat de Convenție ar putea fi înlăturată prin simplul fapt că persoana în speță nu cunoaște despre violarea dreptului. Dreptul la recurs în fața Comisiei pentru persoanele potențial afectate de o urmărire secretă izvorăște din Articol 25 din Convenție, în caz contrar Articolul 8 riscă să devină ineficace.”

De asemenea întrucât art. 6 § 1 oferă oricărei persoane dreptul la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei sale, el are ca obiect, în materie penală, să asigure că persoanele acuzate nu fac obiectul unui capăt de acuzare o perioadă prea mare de timp și să se ia o decizie asupra temeiniciei acestuia (Wemhoff c. Germaniei, hot. CtEDO din 27. 06. 1968, pct.18; Kart c. Turciei, hot. 03. 12. 2009, pct. 68).

(...) În materie penală, acest drept urmărește ca persoana să nu fie subiectul unei acuzații pentru o perioadă îndelungată de timp CtEDO a statuat în jurisprudența sa că deși scopul primar al art. 6, sub aspect penal, este ca instanța competentă să se pronunțe în privința unei acuzații penale trebuie să asigure un proces echitabil, acest fapt nu presupune că articolul nu este aplicabil în cazul procedurilor anterioare procesului de judecată (s.a.) (Saranchov c. Ucrainei, hot. CtEDO din 09.06. 2016, pct. 41; Schatschaschwili c. Germaniei, hot. CtEDO din 15. 12. 2015, pct. 104).

În materie penală, „termenul rezonabil” prevăzut de articolul 6 paragr. 1 începe să curgă de la data la care o persoană este „acuzată” (Pantea c. României, hot. CtEDO din 03. 06 2003, pct. 275).

În cauza Coëme și alții c. Belgiei, hot. din 22. 06. 2000, Curtea reamintește că în cauzele penale termenul „timp rezonabil” în conformitate cu art. 6 paragr. 1 începe de la momentul în care o persoană este „acuzată”, care poate fi o dată anterioară sesizării instanței de judecată, inclusiv cea a arestării, acuzației, deschiderii anchetei preliminare sau percheziției la domiciliul reclamantului. În opinia Curții, perioada care trebuie luată în considerare a început la 28 august 1991, când a fost efectuată o cercetare la domiciliul domnului Hermanus și la birourile acestuia (pct. 133).

La evaluarea termenului rezonabil trebuie luat în considerare termenul până când acuzațiile nu mai afectează situația unei anumite persoane și incertitudinea cu privire la statutul său juridic a fost eliminată.

„Durata totală a investigației a generat criticile CtEDO în cinci cauze moldovenești. În

cauza Corsacov investigarea a durat mai mult de trei ani, în cauza Anuşca – trei ani și șapte luni, în cauza Mătăsaru și Savișchi – patru ani, în cauza Răilean – mai mult de cinci ani, în cauza Pădureț – aproape șase ani.”

Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale în prezenta sesizare.

În aceasta parte un prim aspect care urmează a fi examinat de înalta Curte se referă la incertitudinea prevederilor art. 132/5 alin.(7) (...dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...), sub aspectul corespunderii cu prevederile art.art. 4, 7, 8, 20, 23, 26, 54 din Constituție.

Astfel, se va menționa că conform art. 132/5 alin.(7) CPP, ”.. informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...”, implică adoptarea de către legislator a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile. De asemenea, articolul 54 din Constituție cere ca restrângerile drepturilor să fie prevăzute de lege. Legea trebuie să respecte standardul calității, iar conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme.

Lipsa prevederii unei durate maxime despre informarea persoanei constituie o omisiune legislativă contrară Constituției, iar viciul de neconstituționalitate existent, generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

În conformitate cu raționamentele expuse mai sus se va menționa că critica de neconstituționalitate a articolului 132/5 alin.(7) CPP, în partea ce ține de nereglementarea unui termen rezonabil *in concreto* pentru care persoana urmează a fi informată despre măsurile speciale de investigație dispuse în privința sa în cadrul urmăririi penale, dar și omisiunea și imprecizia legislativă sunt cele care generează încălcarea dreptului fundamental pretins a fi încălcat, iar acest remediu procedural prin controlul constituționalității va asigura un just echilibru între interesul public și cel individual. Or, măsurile speciale de investigație în privința persoanei au un caracter excepțional, inerent restrângerilor exercițiului drepturilor sau libertăților fundamentale, iar aceasta implică, în mod necesar, și caracterul lor temporar, limitat în timp.

Astfel, luând în considerare cele expuse, în vederea remedierii deficienței de reglementare și înlăturării viciului de neconstituționalitate, și pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Prin urmare, pentru conformitatea cu normele juridice cu forță juridică superioară, nu este suficient ca măsura prin care se aduce atingere drepturilor fundamentale să se circumscrie unor cazuri prevăzute în lege, ci aceasta trebuie să dispună de previzibilitate, și să răspundă cerinței proporționalității măsurilor cu scopul legitim urmărit.

În contextul celor menționate, potrivit art.134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere

legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

O lege sau un alt act normativ, legitim adoptat de organele de resort, poate fi supus controlului constituționalității conform art.135 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În limitele dezideratului constituțional, considerăm că textul art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova („... dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...”), nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: previzibilitate, precizie și claritate, și ca efect este incompatibilă cu norma constituțională.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. 1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale;

2 Exercițarea controlului constituționalității prevederilor legale conținute în prevederile **art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală**, și anume "...Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărîre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai tîrziu de momentul încetării urmăririi penale...", *sub aspectul corespunderii cu prevederile art.4, art. 7, art. 8, art. 20, art. 21, art. 23, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.*

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Prevederile relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza Hotărârii menționate Curtea Constituțională a hotărât în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova coroborat cu art. 20,115,116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui R. Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți, sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor pe rolul cărora se află cauza;

- Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova;

2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

- Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/ completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor pe rolul cărora se află cauza în temeiul aplicării directe a art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

a) Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, din 27 aprilie 2021, nr. 13-3244/2021

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Loculmun. Chișinău.....

Data27 aprilie 2021.....

(Semnătura autorului sesizării)

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of multiple overlapping loops and strokes, positioned to the right of the signature label.

ÎN C H E I E R E

27 aprilie 2021

mun. Chișinău

Instanța de judecată a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana)

Având în componență:

Președintele ședinței, Judecător

Victor Sandu

Cu participarea:

Procurorului

Alexandru Zgureanu

examinând în ședința închisă demersul Procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Zgureanu, privind confirmarea respectării cerințelor legale la efectuarea măsurilor speciale de investigații: *interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice), purtate prin intermediul postului de telefonie mobilă, în cauza penală, instanța,-*

C O N S T A T Ă :

Instanței de judecată i-a fost înaintat demersul procurorului în Procuratura Mun. Chișinău, Oficiul Principal, Alexandru Zgureanu cu privire la verificarea respectării cerințelor legale la efectuarea măsurii speciale de investigații – interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice).

În cadrul procesului de judecată procurorul a susținut demersul înaintat.

Studiind materialele cauzei, audiind opiniile participanților prezenți la proces, instanța de judecată consideră oportun de a sesiza din oficiu Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității sintagmei conținute în prevederile art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 7 alin.(3) CPP - dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 4 a Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:* (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume "...Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art.4, art. 7, art. 8, art. 20, art. 21, art. 23, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova, constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine că, la moment nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate - anume contradictorialitatea prevederilor art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (6) CPP- hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Urmare a celor indicate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate, în cadrul judecării demersului Procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Alexandru Zgureanu, privind confirmarea respectării cerințelor legale la efectuarea măsurilor speciale de investigații: *interceptarea și înregistrarea comunicărilor (convorbirilor telefonice), purtate prin intermediul postului de telefonie mobilă*, în cauza penală, în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume "...Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...".

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, art. 135 din Constituția RM, Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova instanța de judecată,

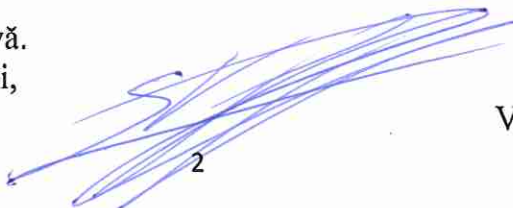
DISPUNE:

Se ridică din oficiu excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității prevederilor art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume "...Dacă prin ordonanță/încheiere se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul sau judecătorul de instrucție, în cazul când acesta a autorizat măsura, informează persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații. Pe parcursul efectuării urmăririi penale, judecătorul de instrucție sau procurorul poate amâna, prin hotărâre motivată, informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații, dar nu mai târziu de momentul încetării urmăririi penale...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art.4, art. 7, art. 8, art. 20, art. 21, art. 23, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea instanței de judecată pentru verificarea constituționalității prevederilor art. 132/5 alin.(7) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței,
Judecător

Victor Sandu